

Редакције и Адми.:
Косицка ул. бр. 22.

отп. се дају у Адми.
Цена узвршена.

Писма, рученке, новац и
тако остало што се односи
на лист, сачине власништву
издава.

Издава, рученке, новац и
тако остало што се односи
на лист, сачине власништву
издава.

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВ. 1092

Излази сваки дан у 6 ч. пре полне.

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Адреса за телеграме:
"СТРАЖА" — БЕОГРАД

Претплата за Србију
на пошти:
на годину . . . Дни 12.—
"шест месеци " 6.—
"три месеца " 3.—
"један месец " 1.—

Претплата за иностраниште
на пошти:
на годину . . . Дни 30.—
"шест месеци " 15.—
"три месеца " 750

Грчка и рат

Питање о учешћу у рату — питање части а ће ћара

СОЛУН, 27. јануара.

Једна угледна и утицајна политичка личност дала је једном руском новинару ову изјаву о могућности уласка Грчке у рат:

— Успео сам да сазнам, из владајућих кругова, да је са немачке стране прво тражено да Грчка ступи у акцију против Србије. Но наша влада је ово најкатегоричније одбила. Затим је са немачке стране тражено да дамо свечану изјаву да ћемо за све време рата остати неутрални. Но како нам национални задатак још није завршен, како наше национално питање још није приведено крају, наша влада је и то одбила. Истина после две војне ми смо изнурени, али не још и исцрљени. И онога тренутка када наш понос, наша част буду увређени, када будемо приморани ми ћемо без обзира на нове жртве ступити у акцију! На коју страну, то није тешко погодити, јер ми сви добро знамо да привођење крају Јелинског Питања не зависи само од нас већ и од наших пријатеља. Али улазак Грчке у акцију, неће бити политички пазар, већ једна потреба да се правда задовољи и да мали народи добију своју слободу.

Русија и Бугарска

У историји бугарског на- Бугарска подпаде под Тур-
рода нема ни једног значај- ском.

Имајући у виду значај Бу-
гарске по своје same војне операције, Турска је на територији Бугарске подигла

како колико првокласних утврђења која су имала да буду штит турског господарства. Бугари су се брзо навикли на турско

господарство и нема ни једног примера да су Бугари по-
кушали да са себе стресу тур-
ски јарам. И ко зна докле би-
га још посли, да се Русија није овег заложила за Бу-
гарску, и да их ослободи од

турског ропства. Жртвујући 200.000 најбољих својих сина и 4 милијарде динара, Русија је од једне омуртешене турске провинције створила слободну кнежевину. Ослобођавајући Бугарску и уводећи је у ред слободних држава у Европи, Русија је то учинила једино с тога што као најмоћнија словенска држава није могла и даље да гледа како се тлачи и иниши једно мало словенско племе. Па ипак, убрзо по ослобођењу у Бугарској се нашло елемената, који су овој руској племенитости пружавали за- војевачки карактер, жељу Русије, да јој Бугарска буде база за операције против Турске. И није прошло ни пуне три године од ослобођења, а

већ је струја против Русије била узела толиког мања, да је већ тада чувени Драган Цанков, узвикнуо, подбадан аустријским агентима, „Тешко њима (Русима) ако ма шта покушају!“

Какви су били тада, Бугари су остали и данас, после 37 година од дана ослобођења. Иако Русија није никада ни помишљала ма шта против Бугарске, већ јој је напротив чинила салне концесије, на штету осталих словенских народности, а нарочито Србије, ипак је струја против ње узимала се шире размере. Колико је она јака као и колико је чврсто ухватила корена у Бугарској најбоље се види по томе, што је бугарска влада 1913. године одбила ру-

ску арбитражу.

И данас је Бугарска непријатељски расположена према Русији. Треба прочитати само један софијски лист, који стоји близу владе, па да се човек зграбне. И право да кажемо ми се чудимо руској болећи вости, која поред оваквог држава и писања још и данас полаже некакву наду на Бугарску и вољна је да јој учини чак и некакве концепције.

Јовић.

РАБОШ

Њихов патриотизам

Бурцев, чувени револуционар и анархиста руски, чим се милитаристичка песница

цара. Ваљема подига над Европом, и поред одвраћања са свих страна, вратио се одмах у Русију да се стави на расположење својој домовини, против културних варвара, Немаца, и ако је знао да ће га у Русији насигурити ухапсити и осудити.

А наши „емигранти“ из Црне Горе, који су преплавили Србију, и не сetiше се да се бар нама ставе на расположење ако већ неће свој маленој Црној Гори, којој „желе добра“.

Ја знам једног Црногорца. Побегао је отуд као посланички кандидат, лутајући по Америци и широј пропаганди, а после се скрасио код нас, срећујући општинску статистику.

У сва три прошла рата, па и овог, његов праћ довски понос није ни омирио барут, па ипак често читам у једном дневном листу, чији се уредник крије од обавештења, његове ратне умотворе.

И он ће, сигурно, доцније приповедати црногорској омладини, како се треба жртвовати за спас отаџбине!

Свете жртве

— За Др Сретеновићем —

„Стражо,“ данас си ме твојом вешћу, да је добри доктор Сретеновић у ро; — превразила, у појам убила, не знајући шта да мислим, кад пакосна смрт и њега покоси, који је требао вечно, али, вечно да живи!

Запрепашћен том вешћу — једино то кажем: данас умирено — што треба вечно да живи, а живе многи и многи, што се нису требали ни родити...

Сретеновић је требао да живи, и као човек, и као рођитељ, и као муж, и као лекар — народни лекар — сиротајски мајка!

Колико ли ће деце само, које је он — Сретеновић, од очигледне смрти спасао — рећи: зар је умро добри чика доктор Сретеновић? — и што болан мамо и тато баш он

добри чака да умре? — зар друге чике доктори нису могли да га излече и сачувају да не умре, као што је он извлечио и сачувао нас?

То ми је питање упутио и мој санчић, гледајући ме право у очи, којег је добри доктор од „шарлаха“ излечио и очигледне смрти спасао, али које питање ето и ја постављам, неизмајући одговора дати, сем јелино захвално, али тужно срце парajuће: Слава ти! — добри докторе, никад не заборављени Сретеновићу!...

М. Новаковић

Государствена Дума

Одушељење народних посланика за рат

ПЕТРОГРАД, 29. јан.

Прва седница Государствене Думе претворила се у одушевљење манифестије народних представника и чланове владе. Говорници без разлике партијским убеђењима дају валију јединодушности руског народа, непобедној храбrosti руских армија, самопожртвовању савезничких војника и духу српског народа који одолева свим физичким сметњама. Сви говорници истичу морал и право више свега у међународној политици, сва они једногласно подздрављају одлуку савезника, да не закључују мир пре него што потпуно не униште груби тевтонски милитаризам. Први је говорио председник Думе Родајанко.

Признање Србији

После одушевљеног поздрава цару Дума је одмах упутила поздрав српском народу овим речима: храбро и неуморно боре се наше сестре Србија и Црна Гора показујући пример победе духа над грубом силом, оне су из својих предела истерале аустро-немачке хорде. Наша браћа неће уступити своју рођену земљу. Они ће очувати своју част и слободу. Уз бурни аплауз и узвике браво, шаљемо вам поздравље, верни некористољубиви заштитници велике словенске идеје, уз

бурне аплаузе цела Дума гледа на ложу српског посланика.

Виједница пољског и руског народа

Председник министарства Горомикин говори са дубоком вером о неисцрпној моралној, ратној и економској снази Русије и истиче како је Русија у свима правцима свакога дана све јача. Стари државник радује се братској заједници пољског и руског народа у сложном подношењу жртава и у ојачању симпатијама свију Словена. После њега говорио је министар спољних послова г. Сазанов, који је у свему иста онакав оптимиста као и цела Дума. Он вели да руска армија заједно са савезничким армијама сигурно корача у сусрет своме задатку.

Пораз немачке политике

Немачка влада узалуд се труди да оправда своју неизашаљену политику пред немачким народом опасношћу која је побој претила Немачкој још од времена краља Едуарда седмог. Свemu су вели, кризи немачки политичари, који су изазвали свуда непријатељство водећи народното сеље и у свему непријатељску политику према Русији. Ови су се старали да покрећу противу Русије Румунију, Бугарску, Јапан, Кину, Персију и Угарску, а сада кљеве тају руску армију и руску политику код неутралних народа, али узалуд. Јединство међу савезницима непоколебљиво је везано заједницом интереса и оне иду остварењу заједничког задатка, да униште непријатељску ратну моћ и да осигурају строги благодет мира. Финансијско економски споразум у Паризу раширио је и утврдио лондонски споразум савезница, што значи да савезници ходе да воде рат до краја. Није далеко пројектава Сазанов тренутак кад ће економско-политичка питања везана излasckom на слободно море бити решена.

— Сазанов о Србији и Црној Гори —

Прелазећи у опште одушевљење да поново говори о

Србији Сазанов је рекао, као што је Русија водећи мач у вешти ту Србије вршила свој завет према братском народу.

Тек овај рат дао је истинску представу о величини српског духа и чврстим везама веза руског народ са српским. У даљем току свога говора Сазанов је поменуо храброст Црне Горе, истакао је симпатије руље гледајући према тежњама Грчке, опрјубане пријатељицама Србије да ослободи своје супароднике испод турске јарма.

Он подвлачи пријатељске односе међу Русијом и Румунијом и мржњу румунског народа према Аустроугарској. Заједницима неутралној Италији, Шпанији и Шведску на пријатељству. Бугарску никако и не помиње, само нагоштава одговорност неутралног али пред својим супародницима, ако неискористе случај за задовољење народних жеља. Октобриста Ковалеох ре-

као је између остalogа како руском срцу морју бити најчешће близке млађе савезнице Белгија, Грна Гора и Србија које су доказале свetu, да постоји херојизам духа јачи од технике и од свих машива.

Ми морамо, вели он, узети у заштиту њихове интересе. Србија је бедејући јунаког славенства и по свршетку рата она мора добити територијално проширење и излазак на море а исто тако и Црна Гора.

Бугари — издајице

Руски народ вели он не може оправдати Бугарској издајство славенске мисли. Као што Мильков закључује из говора министра спољних послова да Руси могу бити уверени, да ће остварење главног задатка Русије а то је узимање мореузине и Цариграда бити осигурано на време дипломатски и војнички.

Из Јрчке

— Пад шефа генералштаба —

АТИНА, 28. јануара — Услед публиковања једног писма које је упутио шеф генералштаба једноме официру и које је садржало реченице, које су могле бити протумачене као увреда за владу, шеф генералштаба је стављен у привремено недејство.

Дневник једног артиљерца

из српско-аустријског рата

— Видовдан — Судбоносан дан по Српству. —

Ми се опет испративши га погледом, вратисмо сатраг то- повима (возари нису на за- превали, јер је то све било моментално и они су добили по нашем одласку друго наређење, да из запрежу) па полако и натенане подигосмо — разапесмо — шаторе, јер се са запада приближавају један густ облак са ужасном громљавином. После кратког времена поче киша да пада, која је трајала чувах 40 минута. Кад је престала киша иза јем из шатора погледам на друм одакле су долазили разијолки гласови и вика и амао сам шта и видети. Срце ме заболе гледајући шта се ради, и ја не могао се уздржати да се не распитам и не сазнам на својим местима и одмах место комаде „с десна по једна хаубица“ следова друга која јасно илуструје у каквим смо се околностима налазили, а то је „крећи ко је запрего“! — и батерија се крете. Недалеко од овог места заузесмо положај; топове наместисмо тако да можемо туђи цео простор куда би коњица могла да про-

брига била да у листу излијем сву незгоду при путовању нашим железникама. И ја сам то учимо.

Соглашајући пута прошао сам врло у путу. Још у Тијачидару, шеф станице рече: „ево овај господин писао је про- ву на...“

— Да му се да добро место, умеша се брзо један други чиновник. И најзад се са- стише ме у купе друге класе...

* * *

До станице Тијачидар имајући сајпутнаци остало је још два п.поручника од њих један путује за Параћин а други заједно са мном у Ниш. До ове станице нисам ниједног од мојих саутника упознао јер нас је дремеж ојарао и је био тога спречио у томе послу.

Тек ту, пред станицом, умисмо се ширајући и етс- рим, јер је сад сезона томе због тифуса, представисмо се

ФЕЉТОН

СРЕЂА У БРАКУ

Новела из београдског живота.

1

Субота је. Домаћица као свака српкиња целога дана ради и зињи се да света Недеља дочека хришћански дом чист светао и радостан. Све је оправано. Све је чисто. Светли се и онај месингани светњак. Навлака на јастуцима пресврена што их је вредна домаћина рука убелила.

На столу разастрт чист застор а пред сликом супружника, у малој вазници, стоји кита пивења.

Добра домаћица, верна су пруга нежна мати живи за своју децу и мужа... Депа...

Депа окупана у чисто пре- обучена вамирене, леже као

ањелчићи славају анђeosким сном са осмехом на уснама.

Тамјан се осећа по стању и чисто његов миомар дуже се у висини Богу заједно са божанственом молитвом, коју чедна домаћица стојећи пред светом иконом искрено шаље Богу у висине, можећи му се за здравље мужа, деце и до- маћу срећу.

У полу тама суморно трепери бледа света стаја кандила пред иконом пред којом се скрушеног Богу моли добра хришћанска и нежна мати....

„Трас“ грунуше врата од стана и изграпним ходом улази домаћин у свој дом, у своју кућу својој жени и деци.

Још у предсобљу чу се: „Бога Господа и милу мајку Богородицу“ јер се домаћин најљутио што није лампа у предсобљу била потпуно отворена већ је домаћица, да би сирота на петролеуму у штедела, заврнула окретач...

Олет „трас“, „трас“ — улази домаћин у собу и затече жену пред иконом и кандилом.....

— Глупачко једна, у кандилу ти.....

Шта се ту зевзечиш — то су биле мите речи милога супружника.

Кад сирота жена због овога поче да плаче дочека је му жевљева љубав: „не пиждри животињо!“ а одмах за тим, један по приличан ударац преко главе.

Жена се немо повуче у један кут. Муж поче разбацивати си себе једну ципелу у једно, а другу у друго ћоше себе. Капут преко столице — мезетио је. Истина није мно- го. Неколико кригла, неколико шнитова, неколико кошака и још неколико по неколико.

Муж се изврте у кревет и захвра сном „праведника“, жена полако као гоњен звер призује се пасгелу децице

и нечујао их вољуби, понова- гаје пред иконом, управи- сувним очима поглед ка небу а дубок уздах оте јој се из груди. Сирота леже крај своје децице и сећа се на приче које је још као девојком слу- шала о — срећи у браку,

Лепа болничарка

Једна слика из жељезничког куће-а

Прошли пут, кад сам путовао, доживео сам да се нај- горе малтретирају на жлезници. Платив сам за вожњу другом класом а преседео сам готово све време вожње у клоzetу. Изузи мајући оне монте кад ми је један од „јачих“ чиновника претио да не ме за уши избациши испоље. То је било на путу из Београда до Ниша. Од Ниша још

ЛОША

Праве болнице у ији и сваки ко би се налази Живота, обvezник 2 чете 9 пеш. пук 1 поз. вља кући од 10 ноше године када је а болницу у Ниш или место у унутрашњој Зорки, жени Животе овића — Лазаревац.

М сваког оног ко би мао о Ђурици Голићу, рече 2 чете 1 бат. 7. пук 1 поз. и Владимиру Голићу, рече 1 чете 1 баталь. 7. пук 1 позива, да ми јави о њима, јер од 16 новембра прошле године до данас незнам ништа о њима. Адреса: Евица Голић, удова Ђурђево Брдо — Београд.

Тражи се ђакон Здравко Исаиловић, који је настао у борбама на Петловом брду (Рипањ). Ко би шта знао о њему нека јави тутору цркве Св. Марка — Београд.

АДАМ ПАВЛОВИЋ, суплент и цензор поште у Краљеву отишоје пред последњу нашу сфанзиву у комите и нестало га пред Београдом. Чује се да је погинуо храбро пред сам улаз у Београд. Умрљава се сваки ко зна шта о њему да јави Момиру Николићу, апотекару — Краљево, који ће му бити вечно благодаран.

Бој на Церу

Спевао Љубисав Драшковић, поднаредник 3 ескадрона коњичког пук Шумадијске Дивизије I поз

Па с устави у селу Сурчину Али Срби прошли и на Дрину Из рогова ватру оборише Мало квара Србу направише Не могоше Србу одолети С левог крила опасност му прети Борба траје од мрака до зоре Ка Змуну одоме патроле Није душман зоре сачекао Јер је видо да је све пропао А коњица променила праца Селу-Војци да пост-ви ланац Устави се у том селу Војци И на цркви развише тробоџи Што год живо у селу имаше Србима се јако радоваше Руке шире у лице се љубе И што лепше донеше помудре Пите браћо вина и ракије И једите смаке ђакомије Штаба бега из града Земуна Не далеко од главнога друма У колони све по четир беже Шумадинци из брда се смеше

Биће меса дали су гаврами
Како ли је срце сада Фрањи
А Саватић на мотриљи беше
Митраљезе сва четири донеше
Сва четири љуто загрокташе
Много штаба тужни оборише
У по доба стигоше топови
Боже мили кад ватру отвори
Баца зрина и јебу под облаке
Ка Пазови у главне сокаке
На сатире штабину комору
И ствара му што већу невољу
Борба траје два бијела дана
Ал ево ти рјаво земања
Док ето ти млади књижовођа
Боже мили није срећа ложа
Кад Саватић књи у проучио
Војницима својим саопштио
Небојте се млади шумадинци
Ви сте досад били добри синци
Ево књиге из земље Србије
Где на Дрини душман да пробије
Не бојте се соколови сљви
Јер нама се цео свијет диви
Сутра ћемо у нашу државу
И прећемо на зелену Саву
На ћемо се лепо наплатити
Сад морамо натраг се вратити
Сви војници ником поникоше
И у црну земљу погледаше
Па полако иду за Србију
И прођ оше на лаку ћумрију
Поседнуше поља и рудине
Сад да видиш како штаба гине
Ко јо вуци кад овце подаве
С обе стране на обали Саве
Борба траје четрдесет дана
Тешко штаби доћи до цемања
У ровове смена не долази
Штаба много оће да прегази
Па се јаду одолет не може
Тешко ј' бити штабику подно же
Црну земљу под себе се стира
Ведро небо са њим се покрива
Киша и снег по сву поћ га бије
Авај боже зар то жалост није
Па је тешко рата одржати
Сваке ноћи ровове кошти
Па у нади још те Србин снива
Уз образ му пласти огњи живи
Да ли ће га тане погодити
С' овог света једном развојити
Дал граната што у љубу пали
И куглице све ка рову свали
Па кад сунце за облак се смири
Војник каже ја данас преживи
Сваког дана смрћу се полази
До суђеног дана с' не долази
Свира тане свуда око главе
На обали покрај воде Саве
Сваки војник постави у лице
Ко но дага пију пијавице
Нема воде да лице умије
Сваког дана с' душканом се бије
У ровове вода до ко ена
Свак се сећа свог крсног имена
Ал Срби су од боја јумаци
Ко што има у Руса козаци
И морамо штаби одолети
Па нек траје јоште пет месеци
Боже мили ти помогни нама
Да Србију не претисне тата

(Наставиће се)

ЕВРОПСКИ РАТ

Српска, Руска, Енглеска и Немачка дипломатска преиска о Европском сукобу, може се добити у

Књижари „НАПРЕДАК“
Београд (Кнез Михајлова 8)

Цена 6 — динара за све 4 књиге.
При поручбини треба новац уна-
29 пред пратити. 1—3

ЗА НАШЕ РАТНИКЕ
НАЈБОЉИ
КАЛЕНДАР

„СРОСКИ БОРАЦ“ — за ратну 1915. год. са збирком срп. пар. песама из српско-аустријског рата и са на-
значајем мена времена и прено-
одитама памперницима. Цена:

Комад 050 дин,
Књижарима 100 к. 35.—

Поштарши моја.

Календари се шаљу по примље-
ној пошт. упутници,

Издавачка књижара
Е. Ајхштет
Београд

Гвожђарска радња

— Драгомира Здравковића —

потребује 2 старија и 1 мла-
ђег помоћника. Могу ступити
одмах. Обратити се у радњу.
27 1—3

Књижара
Косте В. Илића

Београд Краља Милана 70
Има на продају златну кола-
чину најбољег француског ко-
њака и продаје на више и
мање. Флаша од 7 деси стаје
8 — дин. Флаша од 1 литра
стаје 10 динара. 11—15

Фабрици Конзерава у Крагујевцу

Част је известити г. г. бакале и потрошаче кон-
зерава да су болнице откупиле сву израђену ового-
дишњу конзерву од поврћа и воћа. Једино се још
може у фабричком стоваришту добити добар укуван пек-
mez у бурачима од 200, 100 и 50 кгр. а по ценама 40, 43 и
45 дин. од 100 кгр. Фабрика поручбине прима на повуку.

Олакчарима препоручује већу количину усоље-
них говеђих кожа. За цену и усл. ве-
 обратити се фабрици.

18.1—3

ПЕЧАТОРЕЗАЧКА РАДЊА
ИЗ БЕОГРАД

Жирка Ѓрлеквајка

Обреновића улица преко пута „Руског Цара“ у Нишу
прима поручбине печата и штамбиља. Гра-
вира златне и сребрне ствари, израђује
брзо и солидно во умереној ценама. На за-
хтев шаље свој илустровани ценовник.

26

2—10

ШТАМПАРИЈА

Драг. Грегорића и Друга

БЕОГРАД

Космајска улица бр. 22.

БЕОГРАД

Препоручује се поштованим грађанству за израду сваковрсног штампарског послакао: ча-
сописа, циркулара, вињета, свадбених позивница, вареничних марти, посмртних листа

Штампарија је сафадесна са жижовима, жбом, сафадеса, керама и држачима.

Штампарија је сафадесна са жижовима, жбом, сафадеса, керама и држачима.

Израда је чиста и бреа, — Цема уштерма.

